

Становище

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „професор”, в професионално направление 6.1. Растениевъдство, по научна специалност – Селекция и семепроизводство на културните растения (04.01.05), обявен в ДВ бр. 59 от 18.07.2014 г. от ИФК – Плевен с кандидат доц. д-р Даниела Върбанова Кертикова

От доц. д-р Анна Викторовна Илиева, научна специалност 04.01.05, определена за член на научното жури съгласно заповед № НП-07-41/18.09.2014 г. на Председателя на Селскостопанска Академия (ССА).

Като единствен кандидат по обявения конкурс участва доц. д-р Даниела Върбанова Кертикова от отдел „Селекция и семепроизводство на фуражните култури” към Институт по фуражните култури – Плевен.

Документи по конкурса са много прецизно подготвени и в съответствие с изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложение му и Правилника на ССА.

Кратко представяне на кандидата

Доц. д-р Даниела Върбанова Кертикова е родена през 1962г. в гр. Ловеч. Завършила е ВСИ – Пловдив през 1985г. по специалност полеводство. Научно - изследователската си кариера започва през 1985г. като научен сътрудник в Институт по фуражните култури (ИФК). През 1995г. успешно защитава докторската дисертация на тема “Проучване върху интензивно прибиране на люцерната (*Medicago sativa* L.) с оглед на селекцията” (Диплома № 23918/15.12.1995г.). През 2001г. се хабилитира като “доцент” по научната специалност 04.01.05 „Селекция и семепроизводство на културните растения” (Св. № 20877/29.08.2001г.). От 2001г. и понастоящем е доцент към отдел “Селекция и семепроизводство на културните растения” в ИФК – Плевен. През периода 1995-2003 г. е специализирала в Институт по фуражните култури, Лоди, Италия при световно известния учен, селекционер по люцерната проф. Pietro Rotili. Доц. д-р Д. Кертикова владее добре писмено и говоримо английски, италиански и руски езици.

1. Участие в научни проекти и изобретения

Доц. д-р Д. Кертикова активно участва в разработването и изпълнението на 34 научни проекта (финансирани от ССА, от външни организации от България, Италия, САЩ, Фландрия и Китай) и научно-приложни задачи. В 10 проекта тя е ръководител (един от тях е международен) и в 24 броя е участник, което надхвърля изискуемият минимум по отношение ръководство (5 бр.) и участие (5бр.) в изследователски проекти. Доказателство за успешното изпълнение на тези проекти са създадените нови сортове люцерна, пролетен фуражен грах, пролетен фий и разработените технологии за производство на семена и фураж от люцерна.

2. Научни публикации

В конкурса за „професор” кандидата участва с 55 броя публикации: 45 бр. научни статии, 7 бр. научно-популярни, 3 бр. доклади (резюмета). На рецензиране подлежат 45 броя научни статии. Всички тези публикации отговарят на номенклатурната специалност. **От общо 45 статии за рецензиране:** 14 броя (31,11%) са публикувани в български списания/издания; 20 броя (44,44%) - в международни издания; 3 броя (6,68%) - в чуждестранни списания и 8 броя (17,77%) - в сборници от международни конференции проведени в Испания, Румъния, САЩ, Швеция, Италия, България и Сърбия. В списания с импакт фактор са публикувани 5 броя научни статии. Личното участие на кандидатката в представените 45 публикации е следното: 7 броя (15,56%) са самостоятелни, в 17 (37,78%) е първи автор, в 12 (26,66%) е втори автор, в 4 (8,89%) е

трети и в 5 (11.11%) е четвърти автор. Самостоятелните публикации и тези в които е първи автор представляват 53.34% при изискуем минимум 1/2 от общия брой научни трудове.

Анализът на представените публикации показва водещата роля и активното участие на кандидата в тях. Научните статии на кандидатката са написани на ясен и точен научен език и стил. Те имат приноси с методично и теоретично значение, приноси с научно приложен характер и научно приложни приноси за директно прилагане в науката и практиката.

3. Цитирания

Важен наукометричен критерий при оценката на научните статии са цитиранията им в публикациите на други автори. Кандидатът е представил **86 цитирания** при изискуем минимум 25 цитирания. Представените цитати са в наши и чуждестранни научни списания, в сборници от международни форуми, монографии, книги, дисертации. От тях в статии на чуждестранни автори – 51 броя (59.3%), в статии на български автори – 35 броя (40.7 %). Цитати в списания с импакт фактор – 10 броя като общата сума от импакт фактора е 9.019.

Впечатление прави публикацията на Rotitli, P., G. Gnocchi, C. Scotti, D. Kertikova “Breeding of the alfalfa plant morphology for quality” (2001), която е цитирана 26 пъти в периода 2002-2014 г. Това е сериозен атестат за актуалността и научната стойност на разработката. Представените 86 цитирания са показателни за значимостта, популярността и интереса на наши и чуждестранни специалисти към научната продукция на доц. д-р Даниела Кертикова.

4. Научни и научно-приложни приноси

Доцент д-р Даниела Кертикова е представила подробна справка за приносите, която приемам напълно. **Научните приноси с методично и теоретично значение** са оригинални и са свързани с методологията за създаване на нови сортове люцерна. По - важни от тях са следните:

- Обогатена е методологията за създаване на сортове люцерна с проучвания на два модела сортове – синтетици и свободни хибриди. Разработен е нов модел на сорт, получени са нови знания и доказване на нови факти за използване на хетерозисният ефект при люцерната.
- Изяснени са селекционните подходи за подобряване на жизнеността и качеството при люцерната.
- Разработена е система за генетичен контрол при хибридизацията на люцерна на базата на самонесъвместими генотипове.
- Обогатено е генетичното разнообразие при люцерната чрез инцухт и хибридизация. Създадени са частично инцухтирани линии (S₂) люцерна включени в синтез. Проучен е продуктивния потенциал, извършено е описание и оценка на кандидат сорт люцерна в направление пасищно използване.
- Оценена е селекционната стойност на образци люцерна (сортове, клонове, селекционни номера) по продуктивност/добив и дълготрайност. Установени са източници на зародишна плазма в различни направления (сенкосно и пасищно).
- Осъществена е селекционна програма на базата на отбор на генотипове люцерна, отглеждани в условия на конкуренция (слят посев). Проучени са девет сорта люцерна в продължение на 7 години и е реализиран един цикъл на отбор в условия на конкуренция. Създадена е нова синтетична популация люцерна 9Syn. **Научно-приложни приноси** с оригинален характер са създадените нови сортове:
- люцерна сорт „Дара”, Сертификат № 10590 P2/30.11.2004 г.
- люцерна сорт „Дама”, Сертификат № 10667 P2/30.11.2005 г.

- пролетен фуражен грах „Керпо“ (включен като стандарт в ИАСАС след признаването му), Сертификат № 10852 P2/26.02.2010 г.
 - пролетен фий „Темпо“, Сертификат № 10924 P2/30.12.2010 г.
- Доцент д-р Кертикова е водещ селекционер при създаване на тези сортове и в публикациите №№ 12, 22, 44, 45 са отразени резултатите от изпитванията по различимост, хомогенност и стабилност (РХС), които са нейно лично дело и в резултат на които сортовете са признати и утвърдени.

- Осъществена е селекционна програма при зимен фуражен грах. Извършени са междусортови кръстоски и са проучени хибридни комбинации от типа *ssp. arvense* x *ssp. sativum*.
- Установени са подходящите сортове и хибриди от люцерна, зимен и пролетен фуражен грах, ечемик и царевица за отглеждане в района на Централна Северна България.
- Разработени са *Технология за производство на фураж от люцерна* с лично участие на кандидата в разделите: избор на сорт, закупуване на посевен материал и борба с болестите; *Технология за производство на семена от люцерна* с лично участие на кандидата в разделите: сортова структура, сеитба, особености в цъфтежа, почистване на семената и апробиране на посевите.

5. Учебно преподавателска, рецензионна, приложна и научно-административна дейност

Доц.д-р Д. Кертикова е участвала в обучение на китайски учени в Китай и в обучение на китайски учени в България. Член е на редакционната колегия на сп. *Journal of Mountain Agriculture on the Balkans*. Изготвила е 2 рецензии и 1 становище при защита на докторантури, 2 рецензии по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“, както и рецензии на технологии, отчети по проекти и предложения на нови проекти към ССА. Като методичен отговорник при производството на предбазови и базови семена от сертифицираните сортове люцерна, грах и фий е допринесла за **прилагане на научните постижения в практиката. Създадените сортове и технологии са с доказана практическа реализация и комерсиална стойност.**

Доц.д-р Д. Кертикова е координатор на двустранното сътрудничество с Италия. Била е ръководител секция „Селекция и семепроизводство на фуражните култури“ в ИФК, Плевен; член на СНС по „Растениевъдство“ към ВАК, София; член на Експертен съвет по „Растениевъдство“ към НЦАН, София; член на Експертен съвет по „Едногодишни и многогодишни бобови култури“ към НЦАН, София. Понастоящем – член на Експертен съвет по „Растениевъдство“ към ССА.

Заклучение

Представената научната продукция е значителна по обем, актуалност и оригинални научни приноси и отговаря напълно на изисквания, регламентирани в ЗРАСРБ и правилниците за неговото приложение. Анализът и личните ми впечатления за научната, научно-приложна и други дейности на кандидата, ми дават пълно основание да дам своята **положителна оценка**, като препоръчвам на уважаемото Научно жури да предложи на Научния съвет на ИФК, Плевен и ИЗС „Образцов чифлик“, Русе да **избере доц. д-р Даниела Върбанова Кертикова на академичната длъжност „професор“** по професионално направление 6.1. Растениевъдство, научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“.

14.10.2014 г.

Член на научното жури:
(доц. д-р Анна Илиева)

